

„RZECZOZNAWSTWO I PROJEKTOWANIE W BUDOWNICTWIE”

ZBIGNIEW PAJĄK

43-300 Bielsko-Biala ul. Skowronków 66a, tel./fax. 33 8214033, kom. 601503706

NIP: 631-122-77-72

Regon: 278262807

p. O. Zych
26.08.2019
to

Wojewódzki Urząd
Ochrony Zabytków
w Katowicach

26. 08. 2019

Data: 2019-08-26
RPU/15440/2019

L. Dz.

**EKSPERTYZA TECHNICZNA I KONSERWATORSKA
DOTYCZĄCA AKTUALNEGO STANU ZACHOWANIA
KONSTRUKCJI BUDYNKU DAWNEJ WALCOWNI W SŁAWKOWIE
PRZY UL. WALCOWNIA 17 (NR REJ. A 1251/81)**

.....
Dr inż. Zbigniew PAJĄK

Rzecznawca budowlany nr. ew. 01/7/92

„RZECZOZNAWSTWO I PROJEKTOWANIE W BUDOWNICTWIE”
ZBIGNIEW PAJĄK
43-300 Bielsko-Biala, ul. Skowronków 66a
tel. 33 821 40 33, tel. kom. 601 503 706
Rozcz. bud. Nr ew. 01/7/92, Upr. bud. 148/79/BB
NIP 631-122-77-72 REGON: 278262807

sierpień, 2019 r.

Spis treści:

1.	Podstawy.....	str. 3
2.	Przedmiot, cel i zakres.....	str. 3
3.	Opis budynku walcowni i jego konstrukcji.....	str. 7
4.	Ocena stanu zachowania walcowni.....	str. 14
5.	Zachowane oryginalne elementy budynku walcowni.....	str. 17
6.	Zalecenia konserwatorskie.....	str. 23
7.	Wnioski i zalecenia.....	str. 24

ZAŁĄCZNIKI:

Nr 1. Dokumentacja fotograficzna

Nr 2. Inwentaryzacja budynku walcowni

1. Podstawy

- 1.1 Umowa Nr 43/2019 z dnia 25-06-2019 r. ze Skarbem Państwa – Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków z siedzibą w Katowicach przy ul. Francuskiej 12.
- 1.2 Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa wraz z wkładkami nr 1 i 2. Budynek produkcyjny w zespole walcowni blach. Opracowanie PDZ ALMA – Jacek Sawiński. Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków. Nr inwentarza 2358. Katowice ul. Francuska 12.
- 1.3 Strona [www.straznicyzasu.pl]
- 1.4 Wizje lokalne, pomiary i badania przeprowadzone przez autora ekspertyzy w okresie od czerwca do września 2019 r.

2. Przedmiot, cel i zakres

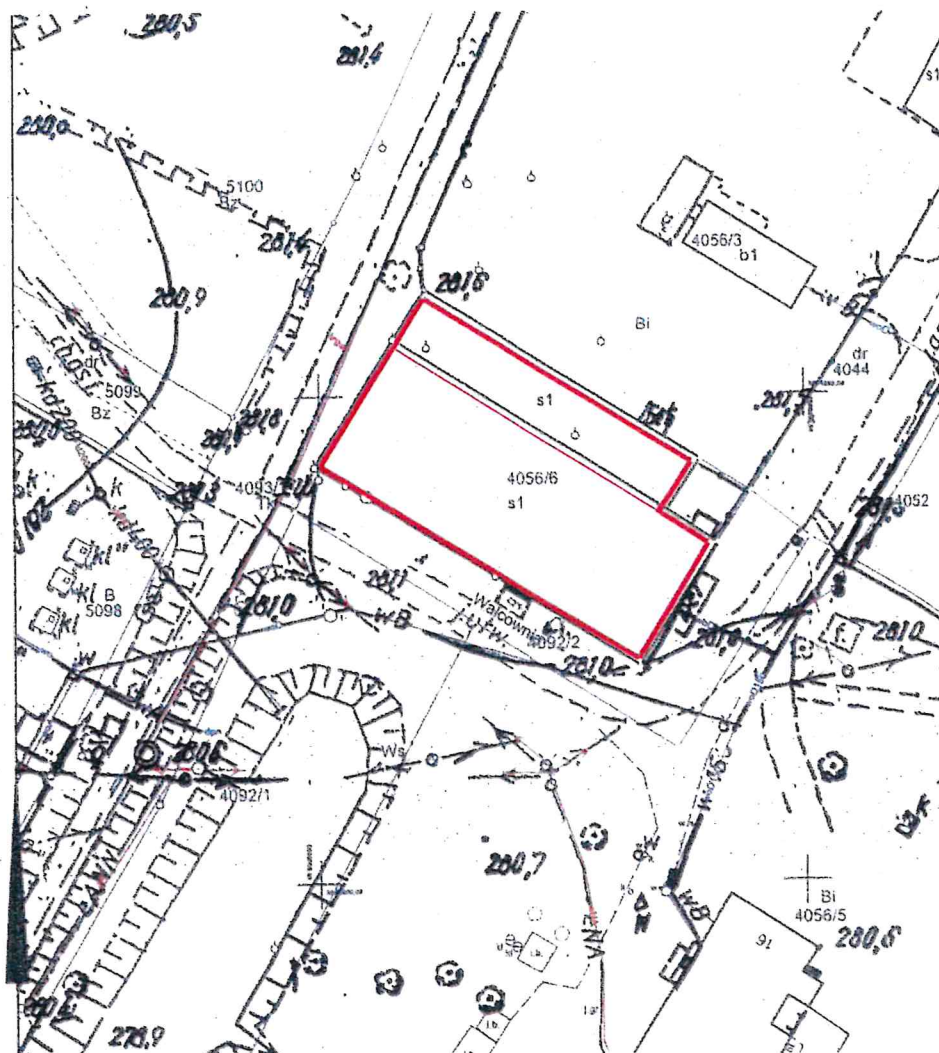
Przedmiotem ekspertyzy jest, obecnie nieużytkowany, budynek produkcyjny, wpisany do rejestru zabytków pod nr A 1251/51, dnia 23. 09.1981 r., wraz z pozostałymi obiektami zespołu dawnej walcowni w Sławkowie, przy ul. Walcownia 17.

Głównym celem niniejszej ekspertyzy jest ocena aktualnego technicznego stanu zachowania konstrukcji przedmiotowego budynku.

W zakres opracowania wchodzi:

- oględziny i makroskopowe badania konstrukcji,
- opis konstrukcji,
- inwentaryzacja budynku do celów ekspertyzy,
- dokumentacja fotograficzna,
- analiza stanu zachowania konstrukcji,
- zakres przeprowadzenia niezbędnych prac zabezpieczających,
- wnioski.

Usytuowanie budynku na planie przedstawiono na rys. 1, a widoki na fotografiach – rys. 1 ÷ 4.

Rys. 1. Usytuowanie budynku na mapie zasadniczej

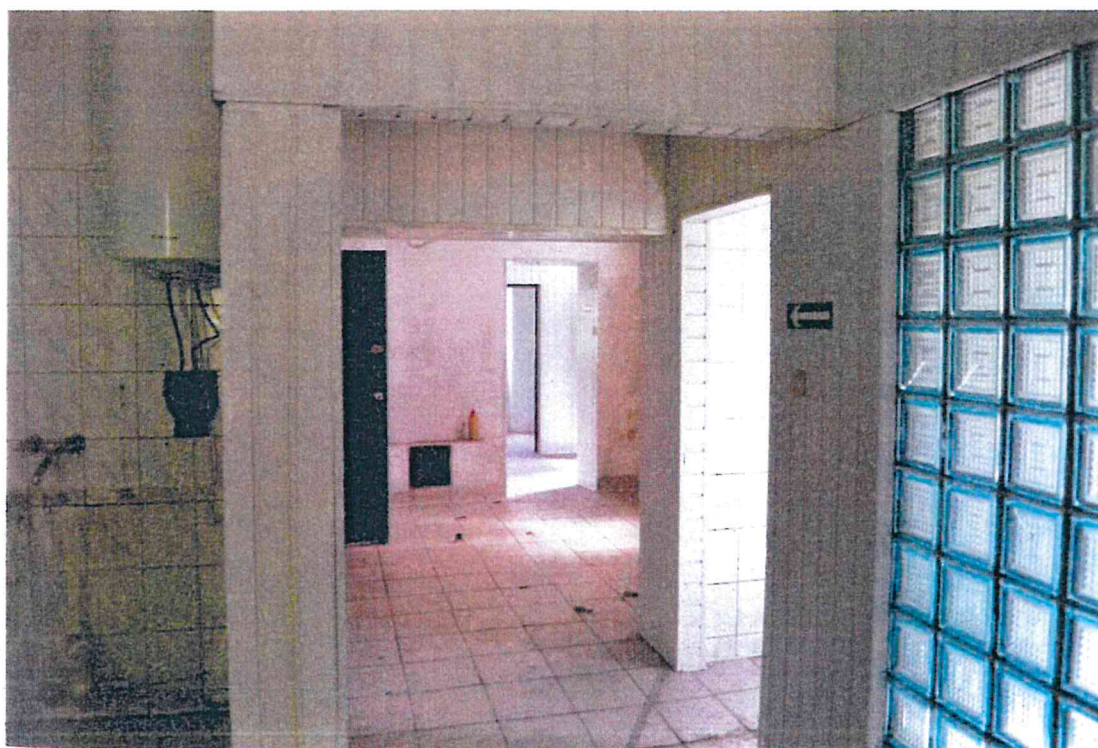
Rys. 2. Widok budynku walcowni (07. 2019 r.)

Rys. 3. Widoki budynku walcowni z 2016 r. [www.straznicyzasu.pl]

Rys. 4. Widok wnętrza w zachodniej części halowej

Rys. 5. Widok wnętrza we wschodniej części budynku – pomieszczenia byłej cukierni

3. Opis budynku walcowni i jego konstrukcji

Przedmiotowy budynek walcowni wchodzi w skład zespołu 3 zachowanych budynków dawnego zespołu walcowni blach cynku i żelaza – budynek mieszkalny, magazyn – obecnie także budynek mieszkalny, oraz budynek produkcyjny i relikty kanału rzeki Białej Przemszy wraz z resztkami urządzeń melioracyjnych.

Budynek produkcyjny zwany potocznie „walcownią sławkowską” to dawny zakład walcowniczo-odlewniczy (hala główna, hala maszyn) działający w latach 1826 ÷ 1888. Wzniesiony około 1825 r. w stylu klasycystycznym i następnie wielokrotnie przebudowywany.

Pod obiektem przebiegał kanał (obecnie zasypany), w którym przepływająca woda wykorzystywana była w procesie walcowania blach. Kanał jest uwidoczniony na historycznym planie z 1861 r. – rys. 6. Obecnie nad zasypanym kanałem na gruntowej drodze przy elewacji południowej jest odcinek nawierzchni brukowej – rys. 7. Na ścianie północnej nad dawnym kanałem wyraźnie uwidoczniony jest murowany spłaszczony łuk, obecnie zamurowany – rys. 8.

Rys. 6. Plan z 1861 r. z uwidocznionym budynkiem produkcyjnym (1) i przebiegającym pod nim kanałem (2) [1.2]

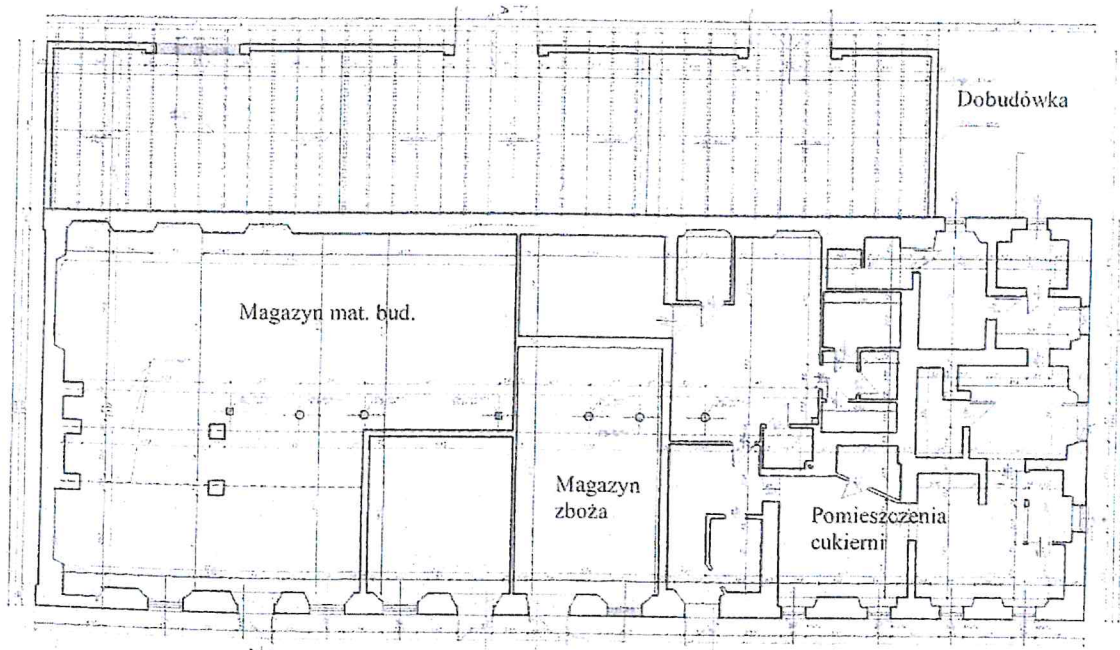
Rys. 7. Odcinek nawierzchni brukowej nad zasypnym kanałem

Rys. 8. Zamurowany łuk w ścianie północnej nad zasypnym kanałem

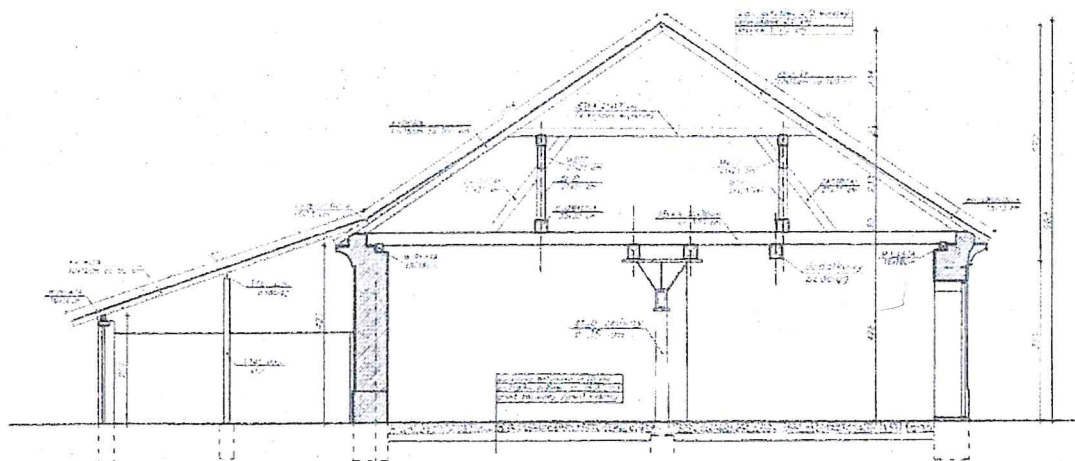
Po wojnie budynek był własnością gminy Sławków. Mieściły się w nim magazyny zbożowe i materiałów budowlanych, rozlewnia wód gazowanych, a w przybudówce magazyn nawozów Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska. Pod koniec XX w. budynek przeszedł w prywatne ręce. W części wschodniej na około połowie rzutu został zaadaptowany na zakład produkcyjny wyrobów cukierniczych – cukiernia Uki-Best, Nowacka U., Pulińska-Leszczyn I. Od około 4 lat budynek nie jest użytkowany, został odkupiony i stanowi własność gminy Sławków.

Budynek walcowni jest obiektem parterowym, niepodpiwniczonym o prostym regularnym rzucie w kształcie prostokąta o wymiarach 39,08 m x 14,88 m, nakrytym dwuspadowym, stromym dachem – kąt nachylenia połaci około 35°, z lekkim wklęsłym załamaniem w połowie długości połaci, wynikającym z długich przypustnic nad krokwiami. Wysokość budynku od poziomu terenu do kalenicy wynosi około 9,7 m. Do podłużnej ściany północnej, na prawie całej jej długości, przylega wtórna dobudówka o prostokątnym rzucie z płaskim dachem pulpitowym, nieznacznie wchodzącym w okap dachu walcowni. Rzut poziomy budynku przedstawiono na rys. 9, poprzeczny przekrój na rys. 10. Elewacje zamieszczono w Załączniku Nr 2.

Rys. 9. Rzut poziomy budynku walcowni

PRZEKRÓJ A - A

Rys. 10. Przekrój poprzeczny budynku walcowni

Pierwotnie obiekt miał na większości powierzchni rzutu charakter hali, z odstłoniętą konstrukcją więźby (bez pełnego stropu pod dachem), wspartej na ścianach podłużnych i ramowej konstrukcji usytuowanej wzdłuż podłużnej osi budynku. Jedynie od strony wschodniej układ konstrukcyjny był ścianowy trójtraktowy z belkowym drewnianym stropem opartym na ścianach.

Obecnie wewnątrz budynku powierzchnia podzielona jest licznymi wtórnymi ścianami działowymi. W części wschodniej około 50% powierzchni rzutu zabudowana jest sufitami, zamontowanymi pod belkami więzaryowymi.

Północna dobudówka ma charakter hali, podzielonej wewnątrz murowanymi ściankami na 3 boksy na składowane materiały.

Głównymi elementami konstrukcji budynku walcowni są:

- Zewnętrzne nośne ściany podłużne i szczytowe w postaci murów warstwowych z łupanego kamienia wapiennego z wtrąceniami z cegły ceramicznej pełnej na wapiennej zaprawie. Ściany posadwione na kamiennych murach fundamentowych na gruncie rodzimym. W ścianach otwory okienne i drzwiowe półkoliście przesklepiane murowanymi z cegły nadprożami, obecnie w większości wtórnie zamurwane cegłą, betonowymi pustakami i kamieniem. Grubość ścian zewnętrznych 78 cm. Mury fundamentowe szersze o około 15 cm w stosunku do grubości ścian parteru. Ściany podłużne zwieńczone wydatnym murowanym gzymsem, obecnie w większości zdegradowanym. Ściany pierwotnie tynkowane.

Obecnie ściana południowa od zewnątrz w całości pozbawiona jest tynków. Ściana północna, zasłonięta przybudówką, do wysokości około 1,7 m wyłożona warstwą zaprawy cementowej (około 5 cm), pokrytej lepikiem asfaltowym (wykończenie ścian boksów na nawozy byłego magazynu), powyżej bez tynków z widocznymi resztkami detalu architektonicznego w postaci gzymsu wieńczącego i półkolistych naczółków okiennych ze zwornikami. Fragment ściany północnej przy ścianie szczytowej wschodniej gładko tynkowany z przekształconym gzymsem wieńczącym. Ściany szczytowe pokryte od zewnątrz współczesnymi tynkami. Od wewnątrz ściany w większości pokryte wtórnymi tynkami, w pomieszczeniach byłej cukierni współczesną glazurą i boazerią PCV. W części zachodniej halowej ściany od wewnątrz pozbawione tynków.

- Ściany wewnętrzne, działowe, murowane z cegły i pustaków betonowych a także z płyt GK na ruszcie metalowym (część pomieszczeń byłej cukierni), w większości tynkowane. W pomieszczeniu byłej cukierni ściany wykończone tynkami, glazurą i boazerią PCV.
- Podłużna wieloprzęsłowa rama pod belki wiązarowe więźby, biegnąca wzdłuż osi podłużnej całego budynku. Rama złożona jest z podciągu w postaci 2 drewnianych belek (30 x 35 cm) w rozstawie 1,45 m, wspartych na widełkowych głowicach żeliwnych słupów o przekroju kołowym, zbieżnym na wysokości (ϕ 30 cm u podstawy, ϕ 25 cm przy głowicy) i słupach drewnianych o kwadratowym przekroju (25 x 25 cm). Słupy w zróżnicowanych rozstawach od 5 do 1,9 m na długości ramy. Za zachodnią ścianą szczytową podciąg podparty jest dodatkowo na wtórnych 2 filarach murowanych z cegły pełnej (55 x 55 cm).
Słupy posadowione są na blokowych stopach i ścianach fundamentowych, z kamienia wapiennego. Podstawy słupów usytuowane są około 40 cm poniżej poziomu obecnych posadzek.
- Drewniana więźba dachowa o konstrukcji jętkowej, wspartej na podwójnej ramie stolcowej opartej na podwalinach (21 x 21 cm), wspartych na belkach wiązarowych (30 x 30 cm). Belki wiązarowe w osiowych rozstawach co 1,0 m, oparte są na namurnicach (21 x 21 cm) oraz w osi budynku na podwójnym podciągu ramy podłużnej. Wiazary pełne usztywnione są w kierunku poprzecznym zastrzałami (21 x 21 cm), a w kierunku podłużnym mieczami (20 x 20 cm). Wiazary puste (co drugi) były usztywniane zastrzałami, obecnie w większości wymontowanymi (widoczne

gniazda w belkach wiązarowych i jętkach). Słupy ram stolcowych (21 x 21 cm) w rozstawach co 4,0 m. Jętki o przekroju 21 x 21 cm podpierają krokwie (15 x 17 cm). Na krokwiach długie przypustnice (15 x 13 cm) stanowiące przedłużenie okapu i zmniejszające kąt nachylenia połaci od poziomu jętek do okapu. Połączenia elementów więźby ciesielskie, w węzłach kołkowane. Dach pokryty pełnym deskowaniem i papą na lepiku.

- Konstrukcję stropu stanowią drewniane belki wiązarowe więźby. Nad pomieszczeniami byłej cukierni do belek wiązarowych i podciągów ramy podłużnej podbite są, na drewnianych łątach, płyty wiórowo-cementowe „Suprema” (5 cm) tynkowane od spodu. Nad częścią pomieszczeń od strony północnej sufit z desek pokrytych tynkiem na trzcinie. W części pomieszczeń byłej cukierni pod płytami „Suprema” sufity podwieszane z płyt „GK” na ruszcie metalowym i obłożone listwami PCV. Na strychu nad pomieszczeniami byłej cukierni podłoga częściowa, z ażurowo ułożonych desek. Przy narożu północno wschodnim widoczny jest zabudowany deskami otwór na prawdopodobnie drewniane schody na strych – obecnie nieistniejące.

Nad zachodnią częścią budynku strop stanowią wyłącznie belki wiązarowe.

- Posadzki wtórne betonowe na podłożu gruntowym, bez izolacji. W pomieszczeniach byłej cukierni posadzki z płytek ceramicznych na podłożu betonowym i gruncie.

Na elewacjach budynku otwory okienne przebudowane współcześnie. Okna na elewacji południowej i wschodniej w kształcie stojących lub leżących prostokątów zabudowane współczesną stolarką okienną drewnianą i PCV. Elewacje północna i zachodnia bez otworów, za wyjątkiem 2 przekształconych współcześnie okien, za ścianą wschodnią. Część okien zakryta blachą, na części współczesne okratowania. Większość dawnych otworów okiennych zamurowana. Na elewacji szczytowej wschodniej zachowały się 2 półkoliste naświetla nad współczesnymi otworami drzwiowymi. Naświetla wypełnione metalowymi oryginalnymi półrozetami.

Otwory drzwiowe w ścianach zewnętrznych południowej i wschodniej, współcześnie przebudowane z dwuskrzydłowymi wrotami metalowymi i na elewacji południowej i wschodniej drewnianymi drzwiami płycinowymi jedno- i dwuskrzydłowymi. Część otworów drzwiowych zamurowana.

Budynek wyposażony w instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną – obecnie odłączone. Instalacja odgromowa niekompletna i niesprawna.

Dobudówka – rys. 11 i 12

Dobudówka, wzniesiona po II Wojnie z przeznaczeniem na magazyn, ma konstrukcję złożoną ze ścian z cegły ceramicznej, sylikatowej i betonowych pustaków, oraz drewnianego dachu. Krokwie dachu wspierają się z jednej strony na murłacie, z drugiej na okapie dachu walcowni, oraz w środku rozpiętości na wieloprzęstowej płatwi, podpartej słupami. Płatwie i słupy wykonane są ze stalowych walcowanych dwuteowników 120. Dach przybudówki kryty jest papą asfaltową na pełnym deskowaniu. Wewnątrz dobudówka podzielona jest 2 poprzecznymi murowanymi ścianami o wysokości 1,7 m, wydzielającymi 3 boksy, na magazynowane towary. Do każdego boksu prowadziły drzwi w ścianie północnej. Otwory drzwiowe zabudowane dwuskrzydłowymi wrotami; jeden stalowymi, drugi drewnianymi, trzeci otwór zamurowany. Posadzka w magazynie betonowa na gruncie. W dobudówce instalacja elektryczna.

Rys. 11. Dobudówka – widok na ścianę północną

Rys. 12. Wnętrze dobudówki; widoczny fragment łuku nad zasypnym dawnym kanałem

4. Ocena stanu zachowania walcowni

Stan zachowania budynku walcowni oceniono na podstawie szczegółowych oględzin, odkrywek i badań makroskopowych. Oceniono stan głównych elementów konstrukcyjnych – ścian, ramy podłużnej, więźby dachowej, fundamentów, posadzek, a także zachowanego oryginalnego detalu architektonicznego – gzyms wieńczący, naczółki łuków ze zwornikami, żeliwne słupy z głowicami, rozety naświetli.

Ogólny techniczny stan budynku walcowni jest bardzo zły, a stan więźby dachowej awaryjny. Stan zachowania budynku udokumentowano w Załączniku Nr 1 i opisano poniżej.

Ściany zewnętrzne murowane warstwowo z łamanego i ciosanego kamienia wapiennego na wapiennej zaprawie, wykazują:

- znaczne ubytki zaprawy w spoinach,
- lokalne ubytki elementów murowych z wapiennego kamienia i cegieł,
- zawilgocenia pod okapami i przy styku z terenem i posadzkami,
- rozluźnienia elementów murowych w strefie gzymsu wieńczącego. Na ścianie południowej gzyms wieńczący uległ rozpadowi. Zachowały się tu jedynie stalowe wsporniki zbrojenia gzymsu wykonane z płaskowników zakotwionych w murze. Od strony zachodniej, pod okapem dachu, widoczne współczesne uzupełnienia luźno ułożoną cegłą ceramiczną. Na ścianie

- północnej, zakrytej przybudówką, gzyms wieńczący zachował się w oryginalnym kształcie, na prawie całej długości ściany – przed zniszczeniem zabezpieczył go dach przybudówki,
- rozluźnienia struktury murów w ścianach i nadprożach na skutek ubytków zapraw i wrastających miejscami w spoiny samosiejek krzewów i drzew,
 - osłabienie struktury murów i nadproży w strefach zmian w układzie otworów okiennych i drzwiowych. Wszystkie otwory okienne i drzwiowe zostały współcześnie przekształcone – przebudowane lub zamurowane. Pomimo tego, na nietynkowanych elewacjach, widoczne są wyraźnie ślady po oryginalnych otworach.
 - tynki wewnętrzne na ścianach pokryte grzybami pleśniowymi, zwłaszcza w części produkcyjnej – brak wentylacji i ogrzewania pomieszczeń.

Ściany wewnętrzne murowane ze współczesnych materiałów – cegła, pustaki betonowe na zaprawie wapienno-cementowej, pod względem konstrukcyjnym w zadowalającym stanie; tynki zagrzybione i zawilgocone – brak wentylacji i ogrzewania. Wszystkie ściany wewnętrzne wtórnie zabudowane; pierwotnie obiekt na zasadniczej części rzutu miał charakter halowy.

Mury fundamentowe pod ścianami i słupami ramy podłużnej w postaci ław z bloków z kamienia wapiennego w zadowalającym stanie. Nie stwierdzono objawów mogących wskazywać na niewystarczającą nośność posadowienia. W wykonanych odkrywkach w dostępnych miejscach w części halowej ustalono szerokość murów fundamentowych na około 1,0 m i stosunkowo dobry stan kamienia. Głębokości posadowienia fundamentów powyżej 1,0 m od poziomu terenu – ostatecznej głębokości posadowienia nie określono, ze względu na potrzebę wykonania głębokich wykopów. Przy fundamentach i na powierzchni rzutu zapewne zasypane są stare kanały technologiczne, związane z procesem produkcji walcowni. Na ślady murów tych kanałów natrafiono w strefach głębokich zapadlisk betonowej posadzki w części halowej.

Podłużna rama nośna złożona z żeliwnych i drewnianych słupów oraz drewnianego podciągu z dwóch belek opartych na głowicach słupów jest w złym stanie. Belki podciągów na znacznej długości zbutwiały i porażone grzybami. Jedynie ze względu na znaczne przekroje belek (30 x 35 cm) podciąg zachowuje swoją nośność. Przy zewnętrznej ścianie zachodniej belka podciągu wycięta i zabudowana nową podpartą murowanym filarem. Drewniane słupy ram zbutwiały poniżej betonowych posadzek – podstawy słupów

usytuowane 40 cm poniżej posadzek i na tym odcinku zagłębione w gruncie bez żadnej ochrony. Nad posadzkami drewniane słupy powierzchniowo zagrzybione i zawilgocone na skutek przecieków przez nieszczelne pokrycia dachowe. Słupy żeliwne wraz z głowicami w zadowalającym stanie, powierzchniowo skorodowane poniżej poziomu posadzek. W pomieszczeniu byłego magazynu zboża słupy wyraźnie odchylone od pionu – w tej strefie przebiegał dawny kanał i najprawdopodobniej doszło do uszkodzenia fundamentów pod słupami.

Wieżba dachowa o konstrukcji jętkowej wspartej na dwóch ramach stolcowych, usztywnionych zastrzałami i opartych na belkach wiązarowych, w bardzo złym stanie, lokalnie awaryjnym. Wzdłuż ściany południowej większość belek wiązarowych zbutwiała ze względu na długotrwałe zamakanie od strony okapu. Na powierzchniach belek zagrzybienie. Część belek załamana przy oparciu na ścianach – stan awaryjny zagrażający zawaleniem połaci południowej. W lepszym stanie są strefy podporowe belek wiązarowych przy ścianie północnej – osłonięcie okapu dachem przybudówki. Za ścianą szczytową zachodnią od strony ściany południowej, część belek wiązarowych (prawdopodobnie zbutwiałych i załamanych) wymieniono w przeszłości na nowe belki i podparto dodatkowym drewnianym podciągami, wspartym na murowanych z cegły filarach. W polu wymiany belek wiązarowych wzmocniono także zbutwiałe krokwie przez dołożenie nowych belek. Za ścianą szczytową wschodnią skrajne płatwie wykazują znaczne ugięcia, ze względu na wymontowanie po obu stronach słupów ramy stolcowej – rozpiętość płatwi wynosi tu 6,0 m. Wymontowana jest także większość zastrzałów w wiązarach pustych. Elementy więźby w większości zawilgocone na skutek nieszczelności pokrycia dachowego. Nad pomieszczeniami byłej cukierni strop poddasza obciążony stertami pustych butelek i metalowych pojemników na butelki (pozostałość po byłej rozlewni wód gazowanych). Część elementów ram stolcowych oraz jętki i zastrzały w stanie zadowalającym, wskazującym na możliwość ich wykorzystania przy odbudowie więźby.

Posadzki betonowe w części halowej od strony ściany północnej mocno zniszczone – spękania, wybrzuszenia dochodzące do 50 cm i głębokie zapadliska, pustki pod posadzkami. W miejscu wybruszeń stwierdzono pod posadzkami warstwy żużla wielkopieczowego i siarki. Żużel na skutek zawilgocenia spęczniał i wypiętrzył posadzkę. Zapadliska posadzki występują przy dawnym zasypnym kanale i prawdopodobnie w miejscach dawnych zasypnych kanałów technologicznych. W zapadliskach widoczne są fragmenty murów kanałów, wykonanych z dużych ciosów kamiennych.

W pomieszczeniach byłej cukierni wtórne posadzki z płytek ceramicznych zawilgocone i zagrzybione.

Stropy nad pomieszczeniami byłej cukierni w pomieszczeniach magazynu zboża w bardzo złym stanie technicznym – zawilgocone, zagrzybione, lokalnie odspojone od belek wiązarowych.

Współczesna stolarka okienna i drzwiowa w złym stanie.

Pokrycie dachu z warstw papy asfaltowej na deskowaniu w bardzo złym stanie, szczególnie na połaci południowej. Poszycie z desek zawilgocone i zagrzybione, liczne ubytki pokrycia, skutkujące przeciekami do wnętrza, odspojenia zwłaszcza przy ścianach szczytowych oraz wzdłuż okapu ściany południowej. Lokalnie w strefach dawnych nieszczelności pokrycia założono dodatkowe pasma papy asfaltowej, które nieco poprawiły stan w tych polach – na około 30% powierzchni dachu.

Dobudówka

Ogólny stan współczesnej dobudówki jest zły, głównie ze względu na stan dachu – zużyte i nieszczelne pokrycie papowe, załamanie połaci od strony zachodniej na skutek wycięcia 2 stalowych słupów pod płatwią ramy, zniszczenia korozyjne okapu, spękania ścian wydzielających boksy magazynowe, spękania betonowych posadzek, ugięcia i uszkodzenia korozyjne drewnianych krokwi. Wewnątrz dobudówki odczuwalna jest woń amoniaku – posadzki i ściany nasiąknięte chemikaliami ze składowanych dawniej nawozów sztucznych i innych materiałów.

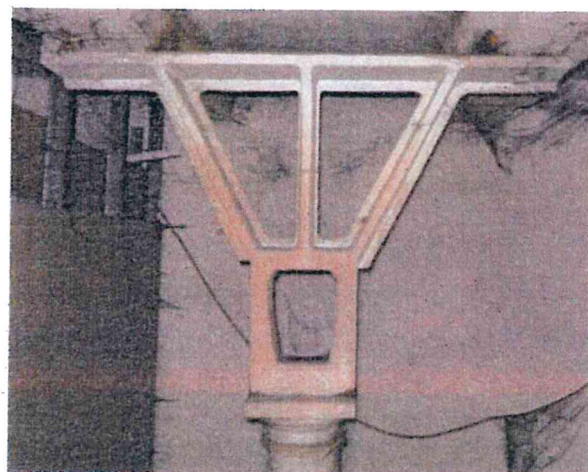
5. Zachowane oryginalne elementy budynku walcowni

Pierwotna bryła budynku, pomimo licznych zmian w wyglądzie elewacji i zniekształcenia współczesną przybudówką, zachowała się w oryginalnej formie. Czytelny jest układ pierwotnych otworów okiennych i drzwiowych, oraz rodzaj konstrukcji – fundamenty, ściany, słupy, podciągi, więźba dachowa.

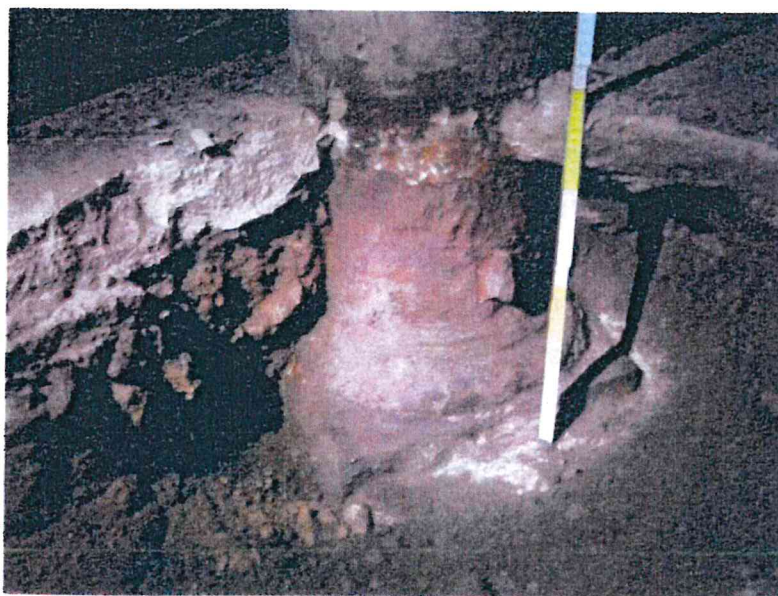
Z zachowanych oryginalnych elementów konstrukcji i wystroju budynku, wymienić należy:

- żeliwne słupy, o lekko zbieżnym ku górze, okrągłym przekroju z nietypowymi żeliwnymi głowicami pod oparcie podciągów ramy nośnej – rys. 13. Podstawy słupów są obecnie ukryte pod kolejnymi warstwami posadzek, około 40 cm pod obecnym poziomem betonowej posadzki – rys. 14;

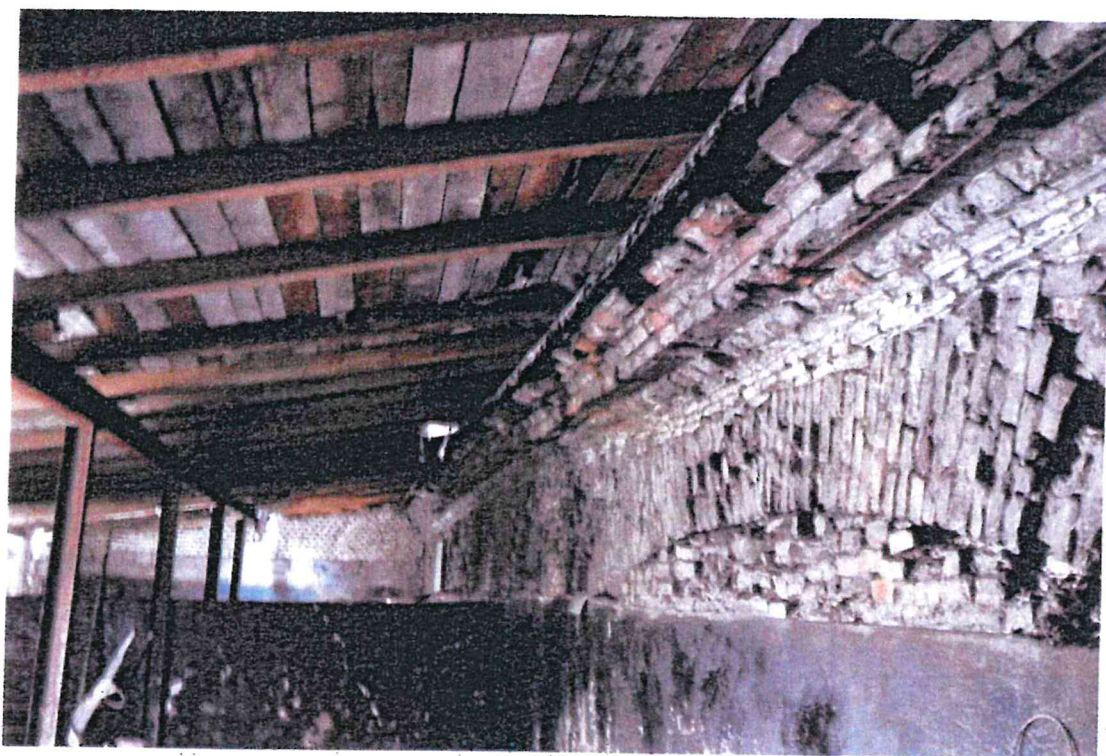
- wydatny gzyms wieńczący o murowej konstrukcji zbrojonej stalowymi płaskownikami – rys 15 i 16;
- konstrukcję jętkowej więźby dachowej z 2 ramami stolcowymi i z długimi przypustnicami, sięgającymi do poziomu jętek – rys. 17 i 18;
- tynkowane obramienia otworów okiennych ze zwornikami – rys. 19 i 20;
- dekoracyjne metalowe półrozety w półokrągłych naświetlach, otworów drzwiowych i okiennych na szczytowej elewacji wschodniej – rys. 21.

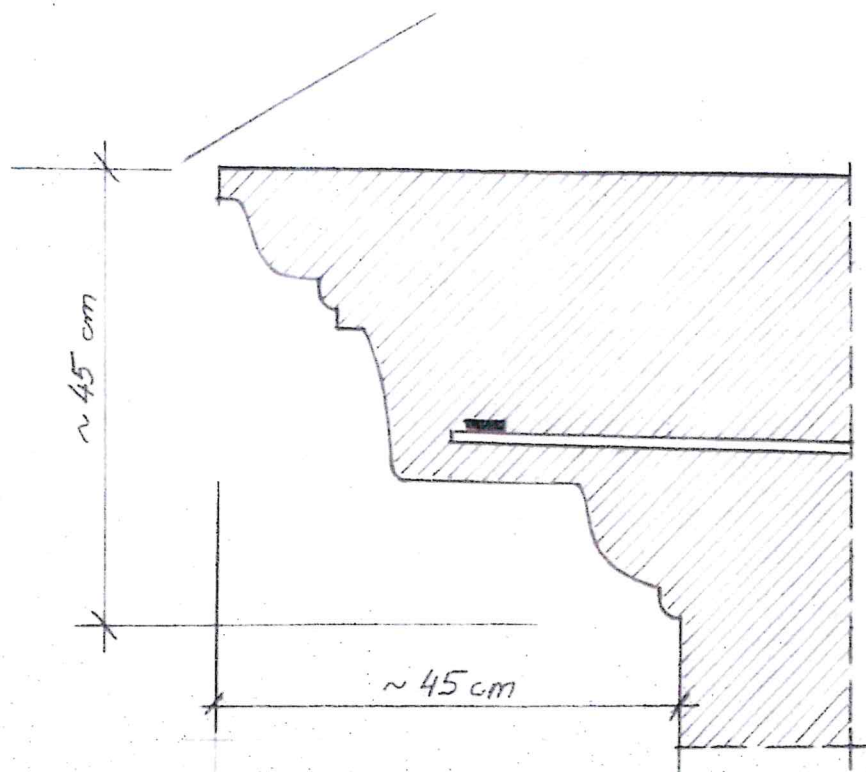
Rys. 13. Żeliwne słupy z głowicami pod podciąg ramy podłużnej

Rys. 14. Podstawa żeliwnych słupów na kamiennej ławie fundamentowej, odkryta pod posadzkami

Rys. 15. Oryginalna forma gzymsu wieńczącego, zachowana w dobudówce,
na fot. górnej zarysowany łuk nad dawnym kanałem

Rys. 16. Przekrój poprzeczny gzymsu wieńczącego

Rys. 17. Więźba dachowa;
nad przebiegiem dawnego kanału belki wiązarowe dodatkowo podwieszane stalowymi wieszakami

Rys. 18. Więźba z długimi przypustnicami sięgającymi poziomu jętek

Rys. 19. Zachowane relikty tynków na obramieniach okiennych ze zwornikami i na gzymsie

Rys. 20. Zachowane relikty tynków na obramieniach okiennych ze zwornikami i na gzymsie

Rys. 21. Zachowana metalowa półrozeta w naświetlu drzwi na szczytowej elewacji wschodniej

6. Zalecenia konserwatorskie

Renowacja budynku walcowni związana będzie z jej kapitalnym remontem, obejmującym następujący zakres prac budowlanych i konserwatorskich:

- doraźne zabezpieczenie obiektu do czasu opracowania dokumentacji budowlanej i konserwatorskiej,
- prace archeologiczne w obszarze przebiegu dawnego kanału; pod posadzkami znajdują się prawdopodobnie ściany dawnego kanału i ślady fundamentów pod urządzenia walcowni,
- wykonanie badań geotechnicznych i ewentualna stabilizacja fundamentów ramy podłużnej w rejonie przebiegu dawnego kanału,
- wymiana więźby dachowej z zachowaniem oryginalnego układu konstrukcyjnego i części, będących w dobrym stanie, elementów po ich konserwacji (elementy ram stolcowych, jętki, zastrzały, podwaliny, belki wiązarowe, podciąg ramy środkowej). Szacuje się, że około 30% elementów konstrukcji więźby możliwa będzie do zachowania,
- likwidacja przybudówki wraz z odkażeniem terenu,
- rozebranie wszystkich wtórnych ścianek działowych wraz z posadzkami w pomieszczeniach byłej cukierni i pomieszczeń magazynowych,
- usunięcie betonowej wyprawy boksów od strony przybudówki na ścianie północnej,
- usunięcie zagrzebionych wewnętrznych tynków na ścianach zewnętrznych,
- usunięcie betonowych posadzek w części halowej, wraz z zasypkami z żużla,
- wzmocnienie struktury murów zewnętrznych; rozebranie luźnych elementów murowych na długości gzymsów wieńczących, zachowanie historycznych kształtek gzymsowych, odbudowa gzymsów wieńczących z zachowanych i nowych kształtek, uzupełnienie ubytków w strukturze murów, iniekcje zaprawami mineralnymi w rozluźnione wątki murowe i wypełnienie ubytków spoin,
- wykonanie izolacji pionowych i poziomych na ścianach zagłębionych w gruncie,
- przywrócenie oryginalnego układu i formy otworów okiennych i drzwiowych na elewacjach, ujednolicenie stolarki okiennej i drzwiowej,

- otynkowanie elewacji uwzględniające przywrócenie jej historycznego wystroju – obramienia otworów ze zwornikami, odtworzenie gzymsów wieńczących na elewacji południowej i północnej,
- wykonanie nowych podłóg wraz z posadzkami,
- renowacja żeliwnych słupów ramy podłużnej i metalowych półrozet w naświetlach okiennych,
- wykonanie nowych instalacji, stosownie do potrzeb nowej funkcji obiektu,
- uporządkowanie i zagospodarowanie otoczenia.

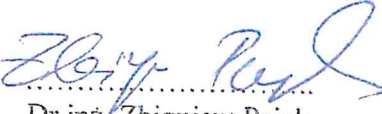
Jest oczywistym, że renowacja walcowni, zgodnie z proponowanym wyżej zakresem, musi zostać poprzedzona opracowaniem wielobranżowej dokumentacji projektowej uwzględniającej prace rozbiórkowe, konstrukcyjne, instalacyjne i renowacyjne, stosownie do przyszłego przeznaczenia obiektu, które nie jest obecnie znane.

7. Wnioski i zalecenia

Na podstawie dokonanych szczegółowych oględzin, badań i analiz stanu zachowania budynku produkcyjnego dawnej walcowni przy ul. Walcownia 17 w Sławkowie, stwierdza się, że:

- Stan zachowania konstrukcji budynku walcowni jest zły (fundamenty, ściany, rama podłużna, stropy), a więźby dachowej bardzo zły, lokalnie awaryjny.
- Pomimo licznych wcześniejszych przeróbek, zachowała się w czytelny sposób oryginalna konstrukcja obiektu i jego forma architektoniczna. Zachowały się relikty tynków zewnętrznych, forma wieńczącego gzymsu, układ przesklepionych półkoliście otworów w ścianach.
- Z zachowanych oryginalnych elementów konstrukcji i wystroju budynku, wymienić należy:
 - żeliwne słupy, o lekko zbieżnym ku górze, okrągłym przekroju z nietypowymi żeliwnymi głowicami pod podciągi ramy podłużnej,
 - wydatny gzyms wieńczący o murowej konstrukcji zbrojonej stalowymi płaskownikami,
 - konstrukcję jętkowej więźby dachowej z 2 ramami stolcowymi i z długimi przypustnicami, sięgającymi do poziomu jętek,
 - tynkowane obramienia otworów okiennych ze zwornikami,

- dekoracyjne metalowe półrozety w półokrągłych naświetlach otworów drzwiowych i okiennych w szczytowej elewacji wschodniej.
- Wskazane jest przeprowadzenie badań archeologicznych w obszarze przebiegu dawnego kanału – prawdopodobnie pod posadzkami zachowane są kamienne ściany kanału i inne budowle (kanały technologiczne, fundamenty urządzeń) związane z dawnym procesem walcowania blach.
- Zakres prac remontowych i konserwatorskich, w celu przywrócenia właściwego stanu obiektu, przedstawiono w punkcie 6 Ekspertyzy.
- W celu zabezpieczenia konstrukcji do czasu przystąpienia do konserwatorskiego remontu obiektu, należy niezwłocznie:
 - podstemplować załamane belki dźwigarowe za ścianą południową w pomieszczeniach byłego magazynu zboża i magazynu materiałów budowlanych,
 - zabezpieczyć połacie dachu przed przeciekami przez ułożenie ochronnej warstwy papy, lub plandeki budowlanej na południowej połaci i przy ścianach szczytowych na połaci północnej.
- Należy przystąpić do opracowania dokumentacji budowlano-konserwatorskiej renowacji obiektu, z przystosowaniem do nowego przeznaczenia.

.....
Dr inż. Zbigniew Pająk

ZAŁĄCZNIK NR 1

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1. Budynek walcowni, elewacja południowa i szczytowa wschodnia

Fot. 2. Budynek walcowni, elewacja południowa i szczytowa zachodnia

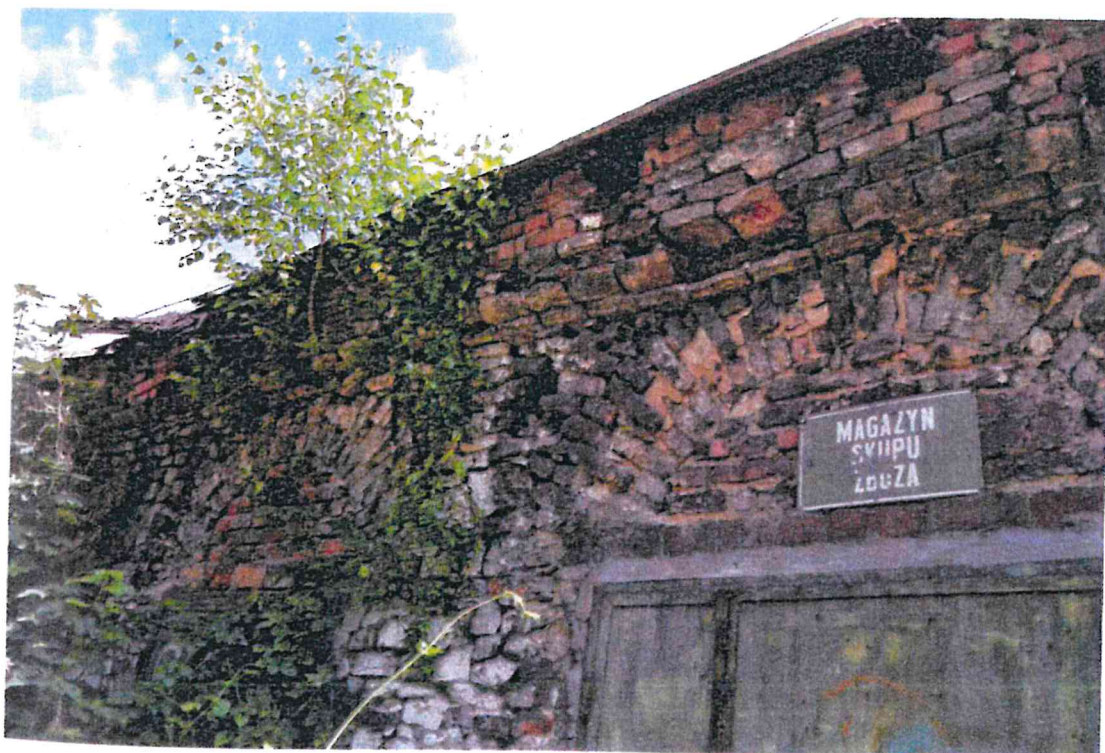
Fot. 3. Budynek walcowni, elewacja północna z dobudówką

Fot. 4. Elewacja południowa, część środkowa; widoczny bruk nad dawnym kanałem

Fot. 5. Elewacja południowa, zdegradowany gzyms wieńczący

Fot. 6. Elewacja południowa, zdegradowany gzyms wieńczący

Fot. 7. Elewacja południowa, zdegradowany gzyms wieńczący; zniszczone pokrycie dachu i okap

Fot. 8. Elewacja północna, zachowana forma gzymsu wieńczącego; zarys łuku nad dawnym kanałem ze śladem przebudowy; wyprawa cementowa boks magazynowego na ścianie

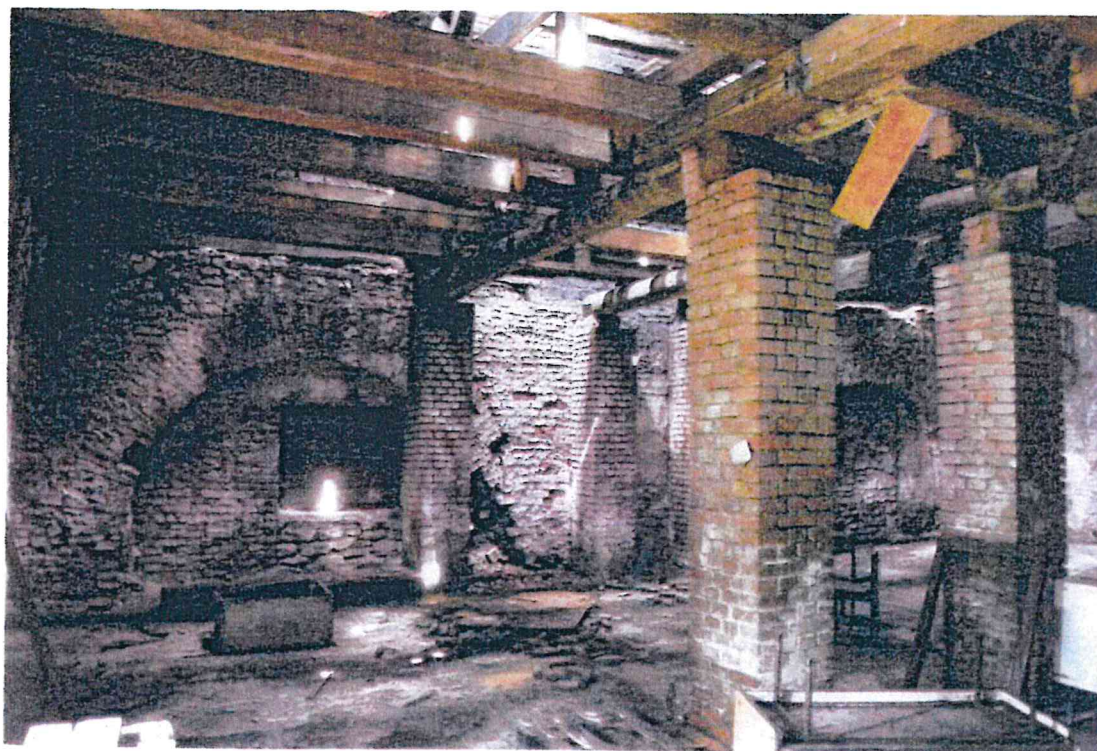
Fot. 9. Elewacja północna, zachowana forma gzymsu wieńczący, zarys łuków nad otworami; wyprawa cementowa boksów, przekrywająca ścianę na całej długości dobudówki

Fot. 10. Elewacja północna i widok wnętrza przybudówki; dach dobudówki w stanie awaryjnym

Fot. 11. Wnętrze części halowej (strona zachodnia); filary ramy podłużnej – żeliwne, drewniane i współczesne murowane

Fot. 12. Wnętrze części halowej (strona zachodnia); widok na zachodnią ścianę szczytową; ślady dawnych otworów przesklepione półkolistymi łukami

Fot. 13. Wnętrze części halowej (strona zachodnia); widok na ścianę północną; zniszczenia biologiczne drewnianych konstrukcji spowodowane zawilgoczeniami – przecieki przez dach

Fot. 14. Wnętrze części halowej (strona zachodnia); wtórne filary murowane; nowe belki więzaryowe

Fot. 15. Wnętrze części halowej (strona zachodnia); pustki i zapadliska pod zniszczoną betonową posadzką

Fot. 16. Wnętrze części halowej; zapadlisko pod posadzką przy ścianach dawnego kanału; pod posadzką kamienne ściany kanału technologicznego i jednocześnie ściany fundamentowej ramy

Fot. 17. Wnętrze części halowej; wybrzuszenia i spękania betonowej posadzki przy ścianie północnej

Fot. 18. Wnętrze części halowej; podłoże z żużla i siarka pod wybrzuszeniami betonowej posadzki przy ścianie północnej

Fot. 19. Korozja i biologiczne zniszczenia drewnianych konstrukcji w części zachodniej, halowej

Fot. 20. Zniszczenia korozyjne więźby przy okapie nad ścianą południową – stan awaryjny

Fot. 21. Zniszczenia korozyjne więźby przy okapie nad ścianą południową – stan awaryjny

Fot. 22. Zniszczenia korozyjne więźby i sufitu przy okapie nad ścianą południową w magazynie zboża; zbutwiała belka więzarsowa – stan awaryjny

Fot. 23. Zniszczenia korozyjne więźby przy okapie nad ścianą południową, za szczytową ścianą wschodnią; ugięta płatek pod wymontowanym słupem ramy stolcowej

Fot. 24. Zasłepione wejście na poddasze przy szczytowej ścianie wschodniej

Fot. 25. Zniszczenia korozyjne i mechaniczne stropu nad byłą cukiernią; nieszczelności dachu

Fot. 26. Pojemniki na butelki na stropie nad byłą cukiernią (wcześniej rozlewnia wód gazowanych)

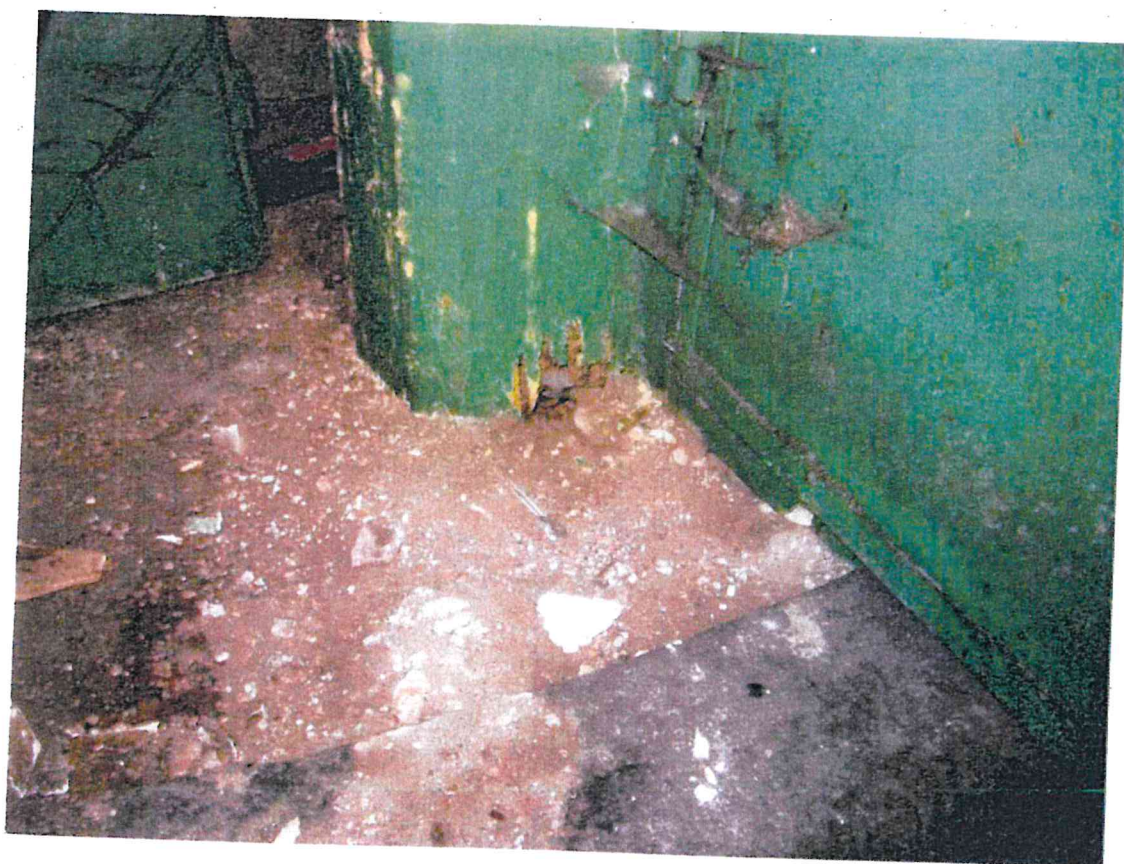
Fot. 25. Zniszczenia korozyjne i mechaniczne stropu nad byłą cukiernią; nieszczelności dachu

Fot. 26. Pojemniki na butelki na stropie nad byłą cukiernią (wcześniej rozlewnia wód gazowanych)

Fot. 27. Butelki na stropie nad byłą cukiernią; resztki dawnej zabudowy poddasza

Fot. 28. Zbutwiała podstawa drewnianego słupa pod posadzką

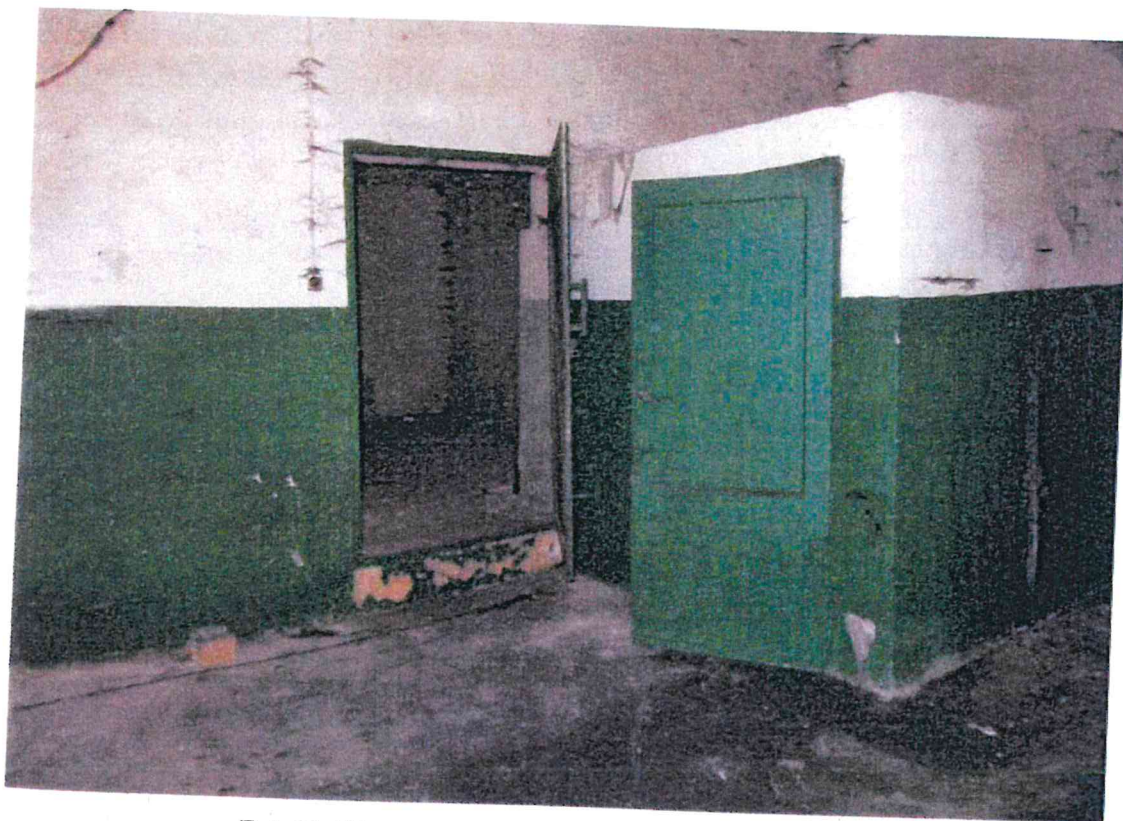
Fot. 29. Podstawa żeliwnych słupów położone 40 cm pod posadzkami

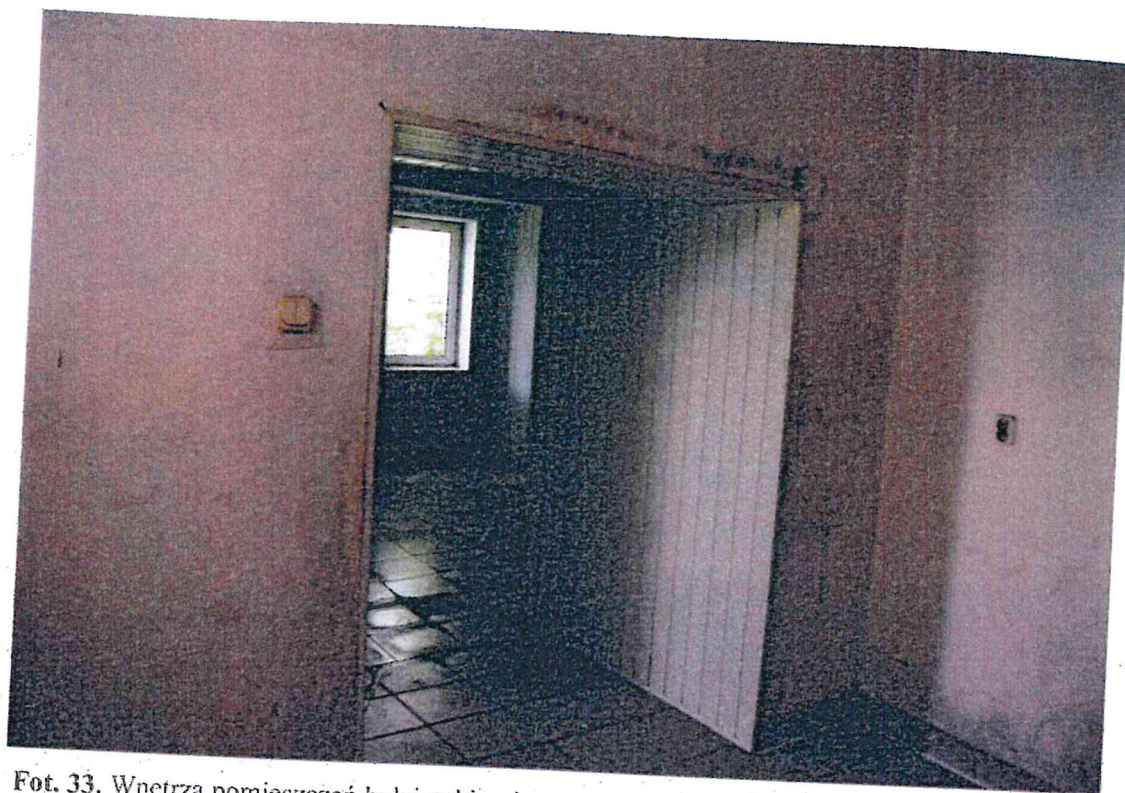
Fot. 30. Głowice żeliwnych słupów

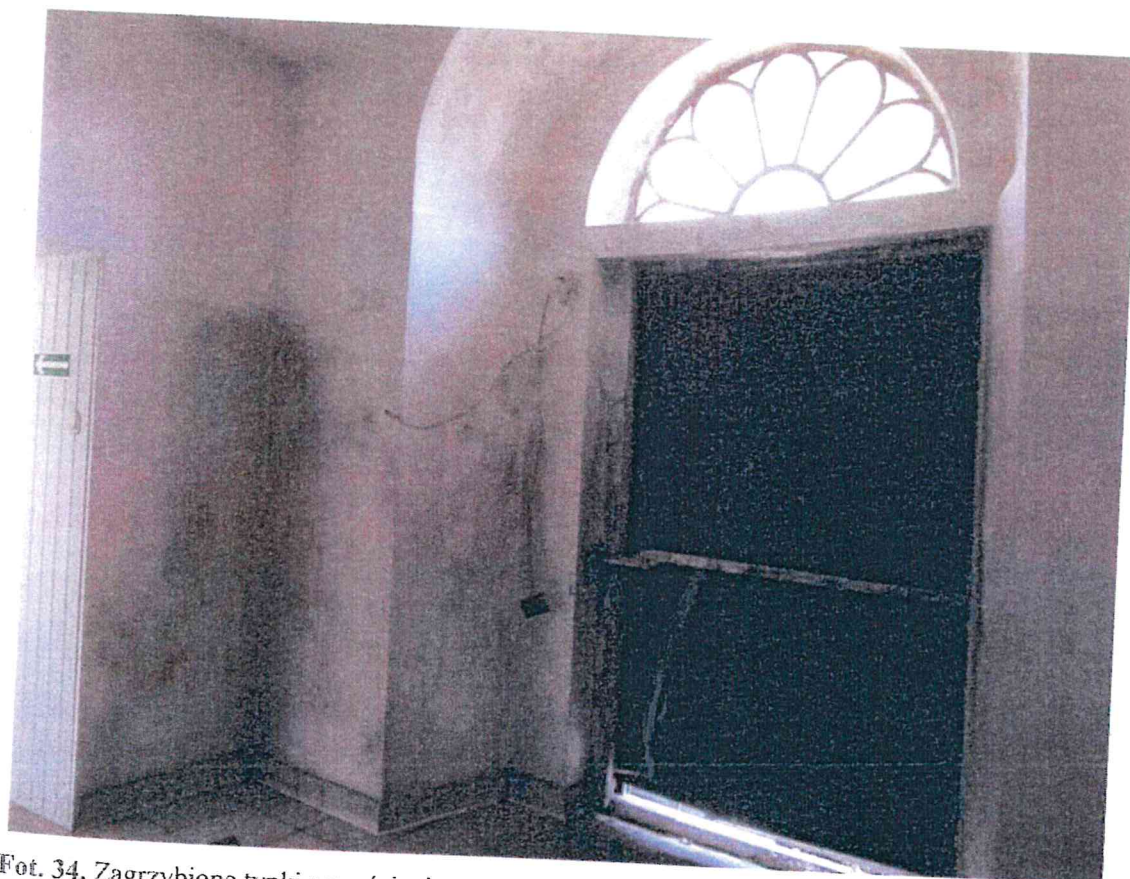
Fot. 31. Przechylone słupy żelwne nad dawnym kanałem, spękania i wybrzuszenia posadzki

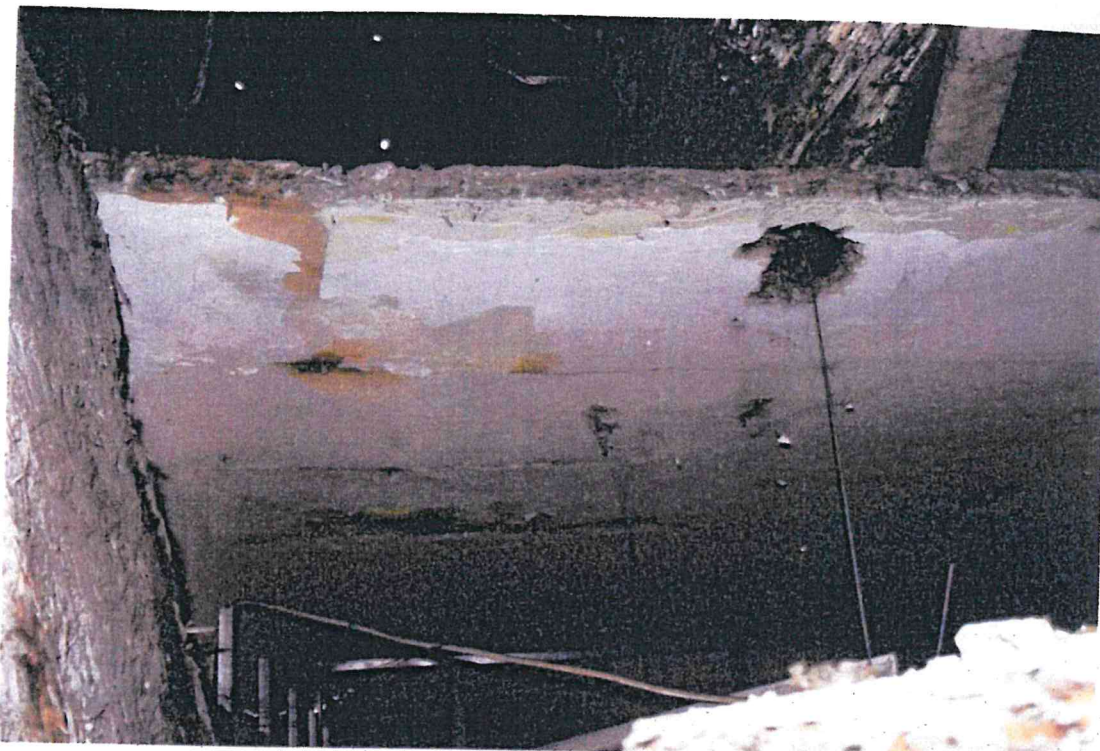
Fot. 32. Wnętrze pomieszczeń byłego magazynu zboża

Fot. 33. Wnętrze pomieszczeń byłej cukierni; zagrzybienie ścian i zawilgocenia posadzki przez przecieki przez dach

Fot. 34. Zagrzybione tynki przy ścianie szczytowej wschodniej; półfrozeta naświetla nad drzwiami

Fot. 35. Sufity podwieszane w pomieszczeniach byłej cukierni

Fot. 36. Okładziny ścian i stropów z PCV w pomieszczeniach byłej cukierni

Fot. 37. Zniszczenia pokrycia dachu – połacie południowa przy ścianie zachodniej

Fot. 38. Zniszczenia pokrycia dachu – połacie południowa

Fot. 39. Zniszczenia pokrycia dachu – połąć północna i dach przybudówki

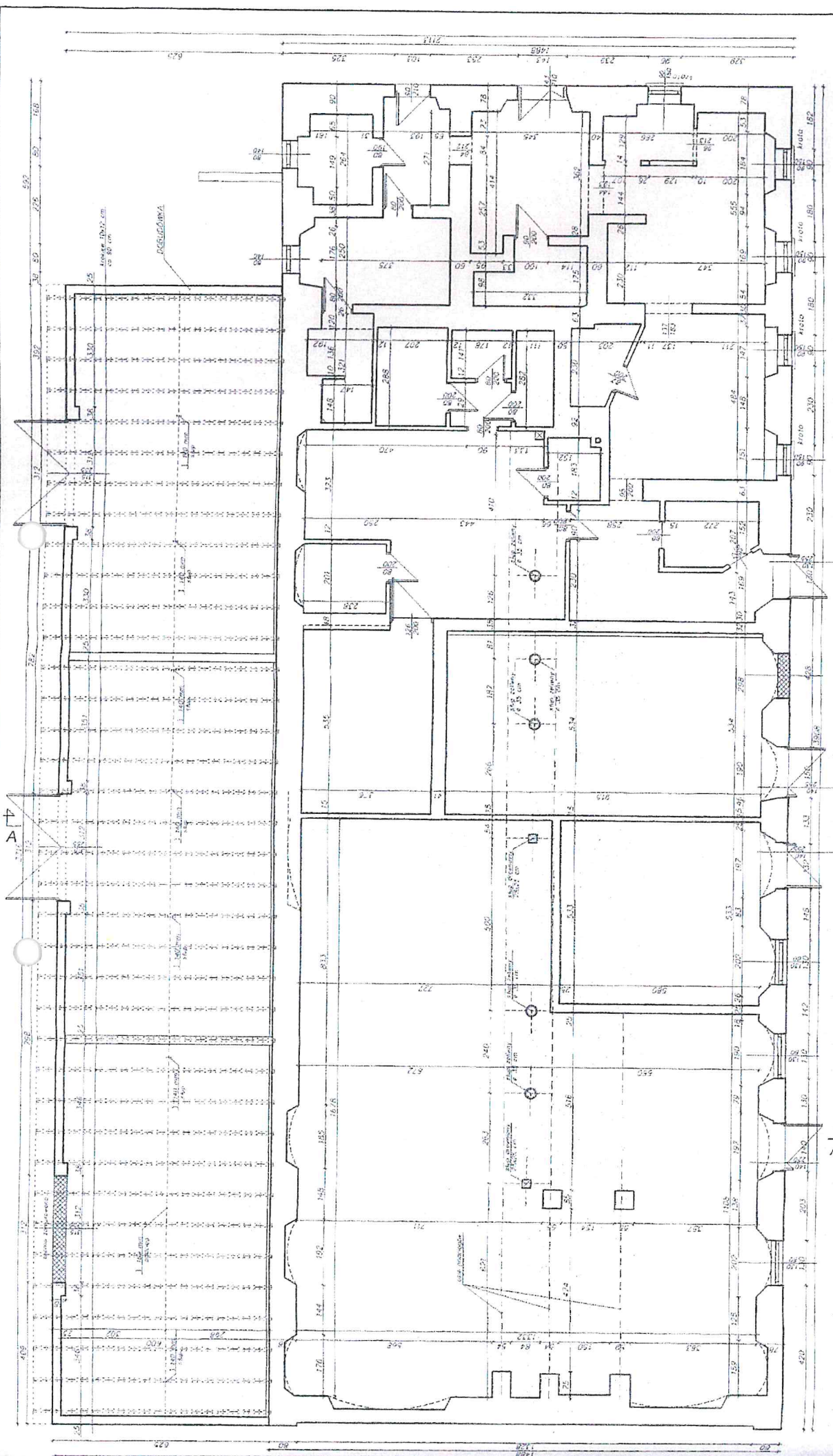

Fot. 40. Zniszczenia pokrycia dachu – połąć północna i dach przybudówki

Zbigniew Pajak

ZAŁĄCZNIK NR 2

INWENTARYZACJA BUDYNKU WALCOWNI

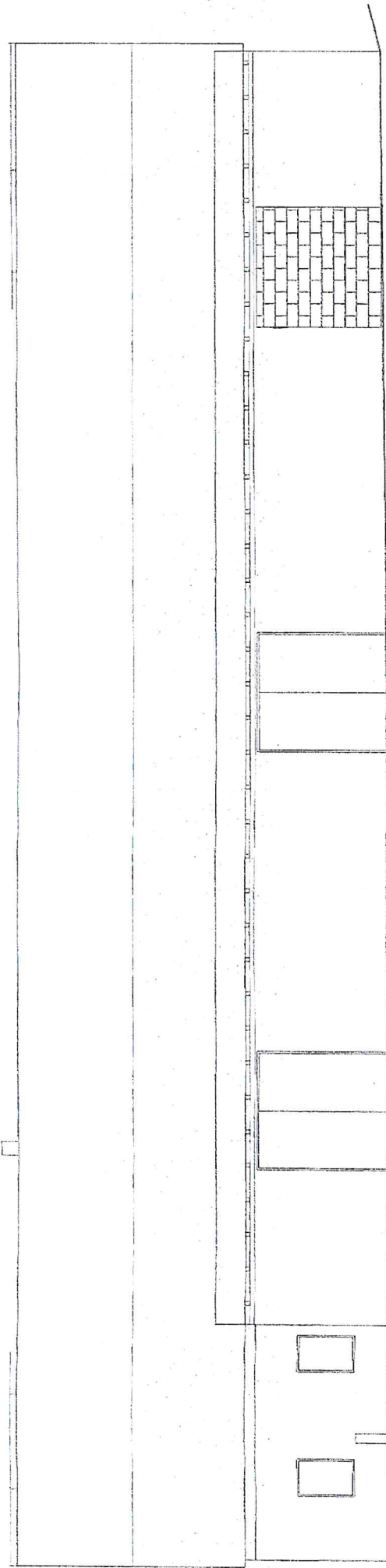

Henryk W.

TYNKOWNICTWO I PRACOWNIA ARCHYTEKTURALNE
ZBIGNIEW PAJAK
 43-508-80-888 ul. Słowackiego 83
 43-508-740 83 tel. kom. 601 503 705
 Biuro: 43-508-80-888 ul. Słowackiego 83
 NIP: 631-122-77-72 REGON: 218282807

REGON: BUDYNEK PRODUKCYJNY W ZESPÓLE HALCOWIA 17	
LUBONIA	
STANOWOŃ UL. HALCOWIA 17	
DATA:	07.2019
RAMA:	INWENTARYZACJA DO CELU EGZERSYTYW. TECHNICZNEJ I OCENY STANU
SKALA:	1:100
ZAKRES: WYKONANIE BUDYNKU DAWNEJ HALCOWIA W STANOWOŃ PRZY UL. HALCOWIA 17 (NR REG. A 1251/81)	
NR KW.	1
TYTUŁ: RZUT POZIOMY - INWENTARYZACJA	

ELEWACJA PÓŁNOCNA

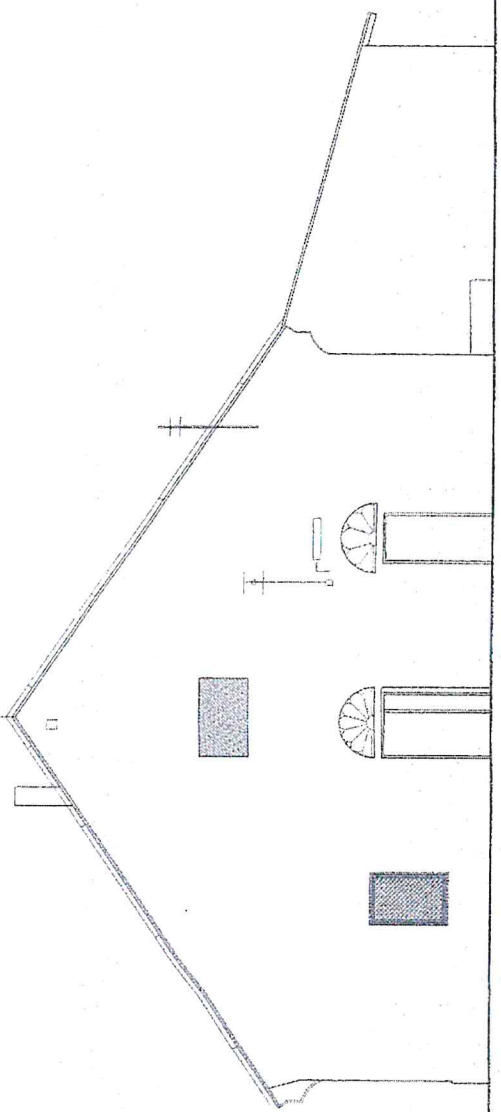

Elery D

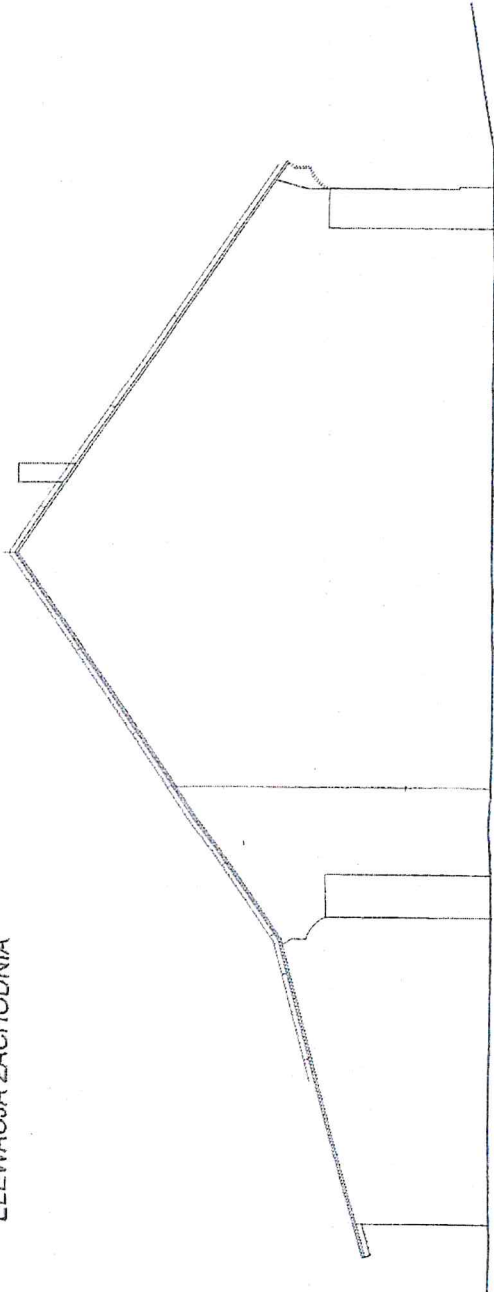
WZROSTOWA FOTOKOPIA WYKONANA W
ZBIORNIKU P.A. JAK
43-300 Białka-Biała ul. Słowackiego 65a
tel. 33 810 03 33 fax 301 601 503 7165
ul. 33 810 03 33 tel. 017933 Urząd 1487988
NIP 631-132-77-73 REGON: 278262807

OBJEKT BUDOWNEJ PRODUKCYJNY W ZESPOLU WALCOWNI BŁACH	
LOKALIZACJA SŁAWKÓW UL. WALCOWNIA 17	
DATA 07.2019	WYKONANIE INWENTARYZACJA DO CELOW EKSPERTYZY TECHNICZNEJ I PONSERWATORSKIEJ DOTYCZAJACEJ AKTUALNEGO STANU
SKALA 1:100	ZACHOWANIA KONSTRUKCJI BUDYNKU DAWNEJ WALCOWNI W SŁAWKOWIE PRZY UL. WALCOWNIA 17 (NR REJ. A 1251/BI)
NR RYS. 4	TYTUŁ ELEWACJA PÓŁNOCNA - INWENTARYZACJA

ELEWACJA WSCHODNIA

ELEWACJA ZACHODNIA

Zbigniew Pajak
 ZBIIGNIEW PAJAK
 43-300 Białystok, ul. Słowackiego 60B
 tel. 33 621 40 33, tel. kom. 601 503 706
 Kancel. bud. Nr ew. 91/792, Urz. bud. 148/79/BB
 NIP 631-122-77-72 REGON: 278262807

Tytuł: BUDYNEK PRODUKCYJNY W ZESPÓLE WALCOWNI BŁACH	
Lokalizacja: SZARPKÓW UL. WALCOWNIA 17	
Temat: INWENTARYZACJA DO CEŁÓW EKSPERYZNY TECHNICZNEJ I KONSERWATORSKIEJ DOTYCZĄCEJ AKTUALNEGO STANU ZACHOWANIA KONSTRUKCJA BUDYNKU DAWNEJ WALCOWNI W SZARPKÓWIE PRZY UL. WALCOWNIA 17 (NR REJ. A 1259/61)	Data: 07.2019
Wytytuł: ELEWACJA WSCHODNIA, ELEWACJA ZACHODNIA - INWENTARYZACJA	Skala: 1:100
	Nr rys: 5

URZĄD WOJEWÓDZKI

w Katowicach
Wydział Architektury i Inżynierii
40-002 KATOWICE
ul. Jagiellońska nr 25
0514259

Katowice, dnia 1992-05-05

Nr. ew. 01/7/92

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Na podstawie art. 18 ust. 3 Ustawy z dnia 24 października 1974 r. prawo budowlane /Dz.U. Nr. 38, poz. 229/ oraz § 16, ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie /Dz.U. Nr 8 poz. 46/ - Urząd Wojewódzki stwierdza, że

doktor nauk technicznych Zbigniew P a j ą k
urodzony dnia 30 marca 1950 r. w Bielsku-Białej
został ustanowiony rzeczoznawcą budowlanym w specjalności
konstrukcyjno-budowlanej

w zakresie budownictwa kubaturowego tradycyjnego lub uprzemysłowionego oraz konstrukcji skomplikowanych i pionierskich w budownictwie betonowym

i został wpisany na wojewódzką listę rzeczoznawców budowlanych.

Zgodnie z § 14 w/w rozporządzenia doktor nauk technicznych Zbigniew Pająk jest upoważniony do wykonywania funkcji rzeczoznawcy budowlanego w wyżej wymienionym zakresie na terenie całego Kraju.

z up. WOJEWODY

mgr inż. arch. Andrzej Urban
Dyrektor Wydziału

Instytut Techniczny Województwa Śląskiego
ODDZIAŁ KONSERWATORSKI
40-010 Katowice, ul. Piotrowiańska 6
tel. 157-253, 1537-798
(1)

Katowice, dnia 7 listopada 1995 r.

PSOZ-WKZ-2993/179/95

Zaświadczenie nr 182/95

Na podstawie art. 217 § 2 pkt 2 Kodeksu Postępowania Administracyjnego i § 17 i 20 Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. o zasadach i trybie udzielania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach oraz prac archeologicznych i wykopaliskowych, warunkach ich prowadzenia i kwalifikacjach osób, które mają prawo prowadzenia tej działalności (Dz. U. nr 16 poz. 55) stwierdzam że:

dr inż. ZBIGNIEW PAJAK
urodzony dnia 30 marca 1950 r. w Bielsku-Białej
zamieszkały w Gliwicach, ul. Junaków 4/10

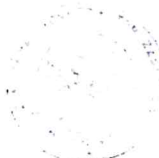
posiada kwalifikacje w zakresie wykonywania prac projektowych w specjalności konstrukcyjno-budowlanej przy zabytkach nieruchomości.

Zbigniew Pajak ukończył studia wyższe w zakresie budownictwa i uzyskał tytuł Doktora Nauk Technicznych (dyplom nr 1832 Politechniki Śląskiej w Gliwicach). Posiada uprawnienia budowlane upoważniające do wykonywania samodzielnej funkcji projektanta i kierownika budowy w specjalności konstrukcyjno-budowlanej (nr 14879 BB wydane przez Głównego Architekta Wojewódzkiego w Bielsku-Białej) oraz wykazał się wymaganą praktyką zawodową.

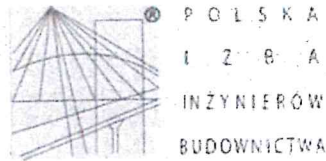
Niniejsze zaświadczenie nie zwalnia od obowiązku każdorazowego uzyskania zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac przy zabytkach, określonego przepisami powołanego powyżej rozporządzenia.

Zaświadczenie wydaje się na wniosek zainteresowanego.

Oplatę skarbową w wysokości 3,00 zł
skasowano na wniosku

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Katowicach
dr inż. Alicja Jasak OWCZAREK

Zaświadczenie

o numerze weryfikacyjnym:

SLK-K97-2U2-FJI *

Pan Zbigniew Pająk o numerze ewidencyjnym SLK/BO/2588/01
adres zamieszkania ul. Skowronków 66 a, 43-300 Bielsko-Biała
jest członkiem Śląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i posiada wymagane
ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.
Niniejsze zaświadczenie jest ważne do dnia 2019-12-31.

Zaświadczenie zostało wygenerowane elektronicznie i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w dniu 2018-12-03 roku przez:

Roman Karwowski, Przewodniczący Rady Śląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(Zgodnie art. 5 ust 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2001 Nr 130 poz. 1450) dane w postaci
elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są
równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi.)

* Weryfikację poprawności danych w niniejszym zaświadczeniu można sprawdzić za pomocą numeru weryfikacyjnego zaświadczenia na
stronie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa www.piib.org.pl lub kontaktując się z biurem właściwej Okręgowej Izby Inżynierów
Budownictwa.